

Josine van Dalsum: 'Hagelwit.' Uitgeverij Thoeris, Amsterdam 2007 ISBN 9789072219244

Soort boek: Egodocument, dagboekfragmenten, over kanker (Inoperabele tumoren in het hoofd.) Tekenen en schilderwerk van Josine zijn in het boek opgenomen.

Over de schrijfster: Josine van Dalsum is bekend actrice, schreef een roman en vele televisiestukken, en speelde samen met zoon Aram van de Rest de toneeldialoog van Haye van der Heyden 'LeefTijd', over een moeder die kanker heeft. Ze is getrouwd met producent en regisseur John van de Rest. Josine van Dalsum is getrouwd met. Samen hebben ze één zoon, de acteur Aram van de Rest.

Korte samenvatting: Het boek Hagelwit bestaat uit dagboekfragmenten van Josine van Dalsum vanaf 2003, wanneer ze naar de huisarts gaat omdat ze zich niet lekker voelt en blijft hoesten. Er wordt longkanker geconstateerd en later twee inoperabele kankertumoren in haar hoofd. Ze vertellen haar dat ze nog maar ongeveer een jaar te leven heeft. In het boek beschrijft ze het ziekteproces, emoties ervaringen, herinneringen en gedachten. Ze vertelt o.a. over ziekenhuisopnamen, de witte wereld, de terugkomst uit het ziekenhuis op Koninginnedag, de emoties die loskomen als na een jaar blijkt dat de lichtflitsen die ze voor haar ogen ziet het gevolg blijken te zijn van hersentumor. Haar leven zal eindigen maar de wereld draait door. Ze betreft de wereld erbij door af en toe het dagelijkse nieuws aan te halen, de oorlog in Irak, maar ook Sylvia Millemcam, Theo van Gogh enige activiteiten die ze heeft ondernomen o.a. voor het Emma Kinderziekenhuis, plannen voor het toneelstuk LeefTijd. Maar ook de terugblik op een ongeluk van Aram in Portugal, haar onmacht en emoties daarbij, die nu weer opspelen. Met haar gezin maakt ze nog een reis naar Amerika, ze ondergaat een nieuwe stralingstherapie, maar de tumoren zijn toch weer teruggekomen. Josine wil met dit boek o.a. bereiken dat kanker bespreekbaar wordt.

Citaten: Pag. 61: 'De hele nacht doe ik geen oog dicht. Aan de andere kant van de ziekenhuisgang gaat een meneer als een speenvarken tekeer. Bij flarden hoor je de stemmen van het verplegend personeel van de nachtdienst; 'Nee, niet eruit trekken! Niet aankomen meneer de Bruin! 'Met een arme meneer de bruin gevoel val ik tegen de ochtend in slaap.

Pag. 84: 'Ik heb het idee dat er geen dokters langskomen. Ze vinden het kennelijk niet nodig. Of zijn ze er als ik slaap? 'Puffen' bengelen, opstaan, slapen, uitrusten, bijkomen. Mijn wereld is beperkt. Stukje bij beetje komt het 'gewone leven' terug. De televisie is aangesloten, de telefoon rinkelt. Ik heb niets anders te melden dan dat het goed met me gaat.'

Pag. 88: Kanker is niet alleen een vreselijke ziekte, het is een sociaal menselijk emotioneel proces.

...Ook de dokter kan in de patiëntenstoel komen te zitten....Ik vraag me af of diezelfde arts zijn objectiviteit kan bewaren als zijn eigen kind leukemie krijgt, een borst moet worden afgezet bij zijn vrouw, de slokdarm verwijderd moet worden bij zijn moeder, de zaadballen bij zijn vader.

Pag. 100: Bezigheidstherapie.... Marjo en ik gaan door. De vlag is bijna klaar. Geen haar op mijn hoofd die eraan denkt om het enge mens nu eindelijk eens aan te kijken. Ze zet een plastic zakje voor me neer.' Kun je in je bed nog meer gedetailleerd oefenen,' zegt ze vrolijk. Terug op onze kamer laten de patiënten me niet los. Die hangende mensen in hun rolstoelen, de gezichten zonder eigen identiteit. Mensen met hersenletsel, afhankelijk van anderen, die verzorgen.

Creativiteitstherapie om de hersens te prikkelen, te stimuleren. In het plastic zakje zit een kleine voorgeknijpte pinguïn. De kunststofogen onder in het zakje kijken in het niets. De tekening van Marjo heb ik nog steeds. Een groene boom, een blauwe lucht en daarnaast geverfd: 'Josefien, so lief.'

Pag. 106: 'Als koningspaar laten wij ons naar huis rijden, af en toe wuif ik naar mijn denkbeeldige onderdanen, ik spreek ze geluidloos toe: 'Lief, dat jullie gekomen zijn. Ja, ik ben de koningin, dag mensen, dag lieve mensen. Wat mooi, al die vlaggen en wimpels. Bedankt!'

Pag. 107: 'Ik voel de grote liefde waarmee alles voor mij gedaan is. Ze willen me terug. Ik ervaar het positieve resultaat van een gevecht dat we samen hebben gevoerd. Door John en Aram weet ik wat liefde is. Ik weet nu wat echte liefde is.'

Wat viel op: De herkenbaar beschreven sferen vanuit het ziekenhuis. Het hoera gevoel als je weer in de 'werkelijke wereld' terugkomt. De kwetsbaarheid en dankbaarheid ten opzichte van je eigen geliefden. Niet helemaal uitgespit, aangeraakt door fragmenten.

Recensie: Beoordeel een boek nooit naar de cover. Dat is een bekend gezegde maar toen ik de omslag zag van het boek Hagelwit werd ik gegrepen. En dat was alleen nog maar de omslag. Toen ik vervolgens het boek ging lezen bleef dit gevoel *Berbera van den Hoek, 8 maart 2007*

Ik vind het een prachtig en ontroerend boek. Voor artsen moet het eigenlijk 'verplicht' zijn om dit boek te lezen. Want wie kan nu beter vertellen hoe het is om met kanker om te gaan, dan de patiënt zelf. Wie weet ontdooien de gevoelens van de arts en kunnen zijn emoties uit de koelkast. Ook voor mensen die zelf met kanker te maken krijgen is het een absolute aanrader. Anja Schuller 2007 www.leefwijzer.nl